سُورَةُ العَنكَبُوتِ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرە) بدە. أَحَسِبَ ٱلنَّاسُ أَن يُتۡرَكُوٓاْ أَن يَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا وَهُمۡ لَا
يُفۡتَنُونَ ﴿٢﴾ تۆ ئەی محمد (ﷺ) بەتەما نەبوویت قورئانت بۆ ڕەوانە بکرێت، جگەلە میهرەبانیەك نەبێت لە لایەن
پەروەردگارتەوە، کەوابوو خۆت مەکە بە پشتیوان و هاوکاری بێ باوەڕ و خوانەناسان. وَلَقَدۡ فَتَنَّا ٱلَّذِينَ مِن
قَبۡلِهِمۡۖ فَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ صَدَقُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٣﴾ سوێند بەخوا بێگومان ئێمە ئەوانەی پێش
ئەمانمان تاقیکردۆتەوە بە جۆرەها شێوە، تا خوای گەورە (لە جیهانی واقیعدا) ئەوانەی ڕاستیان کردووە
بیانناسێت و دەرکەون، هەروەها درۆزنەکانیش دەبێت بناسێت و دەرکەون. أَمۡ حَسِبَ ٱلَّذِينَ يَعۡمَلُونَ
ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن يَسۡبِقُونَاۚ سَآءَ مَا يَحۡكُمُونَ ﴿٤﴾ ئایا ئەوانەی خراپە و نادروستی دەکەن وادەزانن کە لە دەستمان
دەردەچن و دەرباز دەبن؟! ئای چەندە خراپە ئەو بڕیارەی کە دەیدەن. مَن كَانَ يَرۡجُواْ لِقَآءَ ٱللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ
ٱللَّهِ لَأٓتٖۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٥﴾ ئەوەی کە ئاواتەخوازە بەدیداری خوا شاد ببێت، با دڵنیابێت کەکاتی
دیاریکراوی خواو ساتی سەرەمەرگ هەر دێت (تا بەدیداری شاد ببێت)، ئەو خوایە زۆر بیسەرە(بەگوفتاری
بەندەکانی) و زانایە بەحاڵیان. وَمَن جَٰهَدَ فَإِنَّمَا يُجَٰهِدُ لِنَفۡسِهِۦٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٦﴾ ئەوەش کە
هەوڵ دەدات و کۆشش دەکات لە پێناوی گەیاندی ئاینی خوادا; بێگومان قازانج و سوودی هەوڵ و
کۆششەکەی هەر بۆ خۆیەتی، چونکە بەڕاستی خوا بێ نیازە لە هەموو خڵکی. (بەڵام لە قیامەتدا ئەو زاتە زۆر
سوپاسگوزاری ئەو کەسانەیە کە هەوڵ و کۆششیان داوە لە پێناوی ئاینەکەیدا). وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنۡهُمۡ سَيِّـَٔاتِهِمۡ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ أَحۡسَنَ ٱلَّذِي كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٧﴾ ئەوانەی کە ئیمان و
باوەڕیان هێناوە و کار و کردەوە چاکەکانیان ئەنجام داوە، بەڕاستی هەڵە وگوناهەکانیان دەسڕینەوە و بەچاکتر
لەوەی کە دەیانکرد پاداشتیان دەدەینەوە.. وَوَصَّيۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيۡهِ حُسۡنٗاۖ وَإِن جَٰهَدَاكَ لِتُشۡرِكَ بِي مَا
لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٞ فَلَا تُطِعۡهُمَآۚ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٨﴾ ئێمە فەرمانمانداوە بە

ئادەمیزاد کە چاکرەفتار بێت لەگەڵ دایك و باوکیدا، خۆ ئەگەر زۆریان لێکردیت تا هاوەڵ و هاوبەشم بۆ بریار
بدەیت، بێ ئەوەی زانست و زانیاریت هەبێت دەربارەی، ئەوە ملکەچیان مەبە و بەگوێیان مەکە، دڵنیاش بن
کە گەڕانەوەتان بۆ لای منە، ئەو کاتە ئاگادارتان دەکەمەوە لەو کردەوانەی کە ئەنجامتان دەدا. وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُدۡخِلَنَّهُمۡ فِي ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٩﴾ جا ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کار و کردەوە
چاکەکانیان ئەنجام داوە، ئەوە بێگومان دەیانخەینە ڕیزی چاکەکارانەوە. وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ فَإِذَآ
أُوذِيَ فِي ٱللَّهِ جَعَلَ فِتۡنَةَ ٱلنَّاسِ كَعَذَابِ ٱللَّهِۖ وَلَئِن جَآءَ نَصۡرٞ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمۡۚ أَوَ
لَيۡسَ ٱللَّهُ بِأَعۡلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٠﴾ هەندێك لەخاڵكی هەن کە دەڵێن: باوەڕمان بەخوا هێناوە، جا
کاتێك یەکێك لەوانە لە بەر خواو لە پێناوی خوادا تووشی ئازار و ناخۆشی کرا، وادەزانێت سزاو ئەشکەنجەی
خەڵکی وەك سزای خوا وایە (وەك چۆن لە دۆزەخدا پەشیمانە لێرەش بەهۆی ئەشکەنجەی خەڵکیەوە لە
دینپەشیمان دەبێتەوە)، بەڕاستی ئەگەر پەروەردگارت سەرکەوتنێکی بەخشی، دووروووەکان بەگەرمی دەڵێن خۆ
ئێمەش بێگومان هاوکارتان بووین، مەگەر خوا خۆی نازانێت چی حەشاردراوە لە دەروونی هەموو خەڵکیدا (
بەتایبەت لە دڵی ئەو جۆرە کەسانەدا)؟. وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ ﴿١١﴾ سوێند
بێت، خوا ئاگادارە بەوانەی باوەڕیان هێناوە، هەروەها بەوانەش کە دووڕوون (جیایان دەکاتەوە).وَقَالَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّبِعُواْ سَبِيلَنَا وَلۡنَحۡمِلۡ خَطَٰيَٰكُمۡ وَمَا هُم بِحَٰمِلِينَ مِنۡ خَطَٰيَٰهُم مِّن شَيۡءٍۖ
إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ ﴿١٢﴾ ئەوانەی کە بێ باوەڕبوون وتیان بەوانەی کە باوەڕیان هێناوە: وەرن شوێنی ڕێبازی ئێمە
بکەون (ئەگەر شوێنکەوتنی ڕێبازی ئێمە هەڵە بێت) ئەوە گوناهتان بە ئەستۆی ئێمە، ئەڵبەتە ئەوانە لە
قیامەتدا ناتوانن هیچ گوناهو تاوانێکی ئەوان بگرنە ئەستۆ، بەڕاستی ئەوانە هەر درۆدەکەن و درۆزنن.
وَلَيَحۡمِلُنَّ أَثۡقَالَهُمۡ وَأَثۡقَالٗا مَّعَ أَثۡقَالِهِمۡۖ وَلَيُسۡـَٔلُنَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ عَمَّا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ ﴿١٣﴾ سوێند بەخوا
سەرئەنجام گوناهی سەنگینی خۆیان و ئەو کەسانەش کە گومڕایان کردوون دەبێتە سەرباریان، لە ڕۆژی
قیامەتیشدا پرسیاریان لێدەکرێت لەو درۆو دەلەسەو تەڵەکەبازییەی کە هەڵیاندەبەست.. وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا
إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمۡ أَلۡفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمۡسِينَ عَامٗا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمۡ ظَٰلِمُونَ ﴿١٤﴾ سوێند بە خوا

ئیمه - نوح - مان ڕەوانه کرد بۆ سەر قەوم و هۆزەکەی، هەزار ساڵ پەنجا کەم لەناویاندا مایەوە، سەرئەنجام
لافاو و زریان هەموویانی پێچایەوە لە کاتێکدا ئەوان ستەمکار بوون. فَأَنجَيۡنَٰهُ وَأَصۡحَٰبَ ٱلسَّفِينَةِ وَجَعَلۡنَٰهَآ
ءَايَةٗ لِّلۡعَٰلَمِينَ ١٥ ئەو کاتە ئیتر ئەومان ڕزگارکرد هاوڕێ لەگەڵ هەموو سەرنشینەکانی کەشتیەکەدا و ئەو
ڕووداو و کەشتیەمان کردە بەڵگە و نیشانە بۆ هەموو لایەك و هەموو نەوەکان. وَإِبۡرَٰهِيمَ إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِ
ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُۖ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ١٦ باسی ئیبراهیمیش بکە کە کاتی خۆی بە قەوم
و هۆزی خۆی وت: تەنها خوا بپەرستن و هەر لەو بترسن، ئەو بیروباوەڕە چاك و پەسەند و خێردارترە بۆتان،
ئەگەر بزانن و تێبگەن.. إِنَّمَا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡثَٰنٗا وَتَخۡلُقُونَ إِفۡكًاۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ
ٱللَّهِ لَا يَمۡلِكُونَ لَكُمۡ رِزۡقٗا فَٱبۡتَغُواْ عِندَ ٱللَّهِ ٱلرِّزۡقَ وَٱعۡبُدُوهُ وَٱشۡكُرُواْ لَهُۥٓۖ إِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ١٧
بەڕاستی ئەو شتانەی کە لەجیاتی خوا دەیانپەستن تەنها بت و پەیکەرن، ئێوە بوختان و شتی نابەجێ دروست
دەکەن، بێگومان ئەو شتانەی کە لەجیاتی خوا دەیانپەرستن خاوەنی هیچ ڕزق و ڕۆزیەك نین بۆ ئێوە، کەواتە
هەر داوای ڕزق و ڕۆزی لە خوا بکەن، هەر ئەویش بپەرستن، هەر سوپاسگوزاری ئەو بن، بۆ لای ئەویش
دەبرێنەوە.. وَإِن تُكَذِّبُواْ فَقَدۡ كَذَّبَ أُمَمٞ مِّن قَبۡلِكُمۡۖ وَمَا عَلَى ٱلرَّسُولِ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ١٨ خۆ ئەگەر
ئێوە ئەم پەیامە بەدرۆ دەزانن (وەنەبێت یەکەم هۆزو گەل بن کە لەبەرامبەری پەیامی خواوە هەڵوێستتان ئاوا
ناڕەوا بێت) ئەوە بەڕاستی گەلانێکی پێش ئێوەش پەیامی خوایان بەدرۆ دەزانی، پێغەمبەریش تەنها گەیاندن و
ڕوونکردنەوەی ئاشکرا ئەرکی سەرشانێتی و هیچی تر.. أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ كَيۡفَ يُبۡدِئُ ٱللَّهُ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥٓۚ إِنَّ
ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٞ ١٩ ئایا ئەوە سەرنجیان نەداوە چۆن خوا لە سەرەتاوە دروستکراوان بەدی دەهێنێت و
پاشان دووبارەی دەکاتەوە، بێگومان ئەو شتانە بۆ خوا زۆر سادە و ئاسانە.. قُلۡ سِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ
كَيۡفَ بَدَأَ ٱلۡخَلۡقَۚ ثُمَّ ٱللَّهُ يُنشِئُ ٱلنَّشۡأَةَ ٱلۡأٓخِرَةَۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ ٢٠ ئەی پێغەمبەر(ص)
پێیان بڵێ: با بگەڕێن بە زەویدا، تەماشا بکەن و سەرنج بدەن چۆن ئەو زاتە دروستکراوانی بەدیهێناوە،
لەوەودواش هەر خوا سەر لەنوێ بەرپایان دەکاتەوە (بە شێوەو شێوازێکی تر ئاسمانەکان و زەوی و ئێمەش
دەهێنێتەوە کایە) بەڕاستی خوا دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە.. يُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ وَيَرۡحَمُ مَن يَشَآءُۖ

وَإِلَيۡهِ تُقۡلَبُونَ ﴿٢١﴾ هەندێك جار، سزای ئەو کەسانە دەدات کە خوا بیەوێت و شایستەی سزان و سۆزو
میهرەبانی خۆیشی دەنوێنێت بۆ ئەوانەی کە دەیوێت و باوەڕدارن، سەرئەنجامیش هەر بۆ لای ئەو زاتە
دەبرێنەوە.. وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا فِي ٱلسَّمَآءِۖ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ
﴿٢٢﴾ (ئەی گرۆی ئادەمیزاد) ئێوە ناتوانن خوا دەستەوسان بکەن، نە لە زەویدا نە لە ئاسماندا، کەسیش نیەجگە لە
خوا پشتیوانتان بێت و فریاتان بکەوێت)ئەگەر ڕێگەی چەوت و نادروست بگرن).وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ
ٱللَّهِ وَلِقَآئِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ يَئِسُواْ مِن رَّحۡمَتِي وَأُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ﴿٢٣﴾ ئەوانەی کە بڕوایان نیە بەئایەت و
فەرمانەکانی خواو بەدیدار ئامادەبوونی بەردەم بارەگاکەی (بۆ لێپر سینەوە) ئا ئەوانە (خوا دەفەرموێت) لە
میهرەبانی من نائومێدن و ئەوانە سزای زۆر بەئێش بۆیان ئامادەیە. فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُواْ ٱقۡتُلُوهُ
أَوۡ حَرِّقُوهُ فَأَنجَىٰهُ ٱللَّهُ مِنَ ٱلنَّارِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٢٤﴾ وەڵامی قەوم و هۆزەکەی ئیبراهیم
تەنها ئەوە بوو وتیان: بیکوژن یان بیسوتێنن بەڵام خوا لە ئاگرەکە ڕزگاری کرد، بێگومان ئا لەو پێشهاتەدا نیشانە
و بەڵگەی زۆر هەیە بۆ ئەو کەسانەی کە ئیمان و باوەڕ دەهێنن. وَقَالَ إِنَّمَا ٱتَّخَذۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡثَٰنٗا
مَّوَدَّةَ بَيۡنِكُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَكۡفُرُ بَعۡضُكُم بِبَعۡضٖ وَيَلۡعَنُ بَعۡضُكُم بَعۡضٗا
وَمَأۡوَىٰكُمُ ٱلنَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٥﴾ لەوەودوا پێی وتن: بەڕاستی ئەوەی ئێوە لەجیاتی خوا دەتان
پەرست تەنها بت و پەیکەرن، لەبەرخاتری یەکتر و ڕێزدانانتان بۆ یەکترە لە ژیانی دنیادا، دواجار لە ڕۆژی
قیامەتدا یەکتر کافردەکەن و یەخەی یەکتر دەگرن، هەندێکیشتان نەفرین لە هەندێکی ترتان دەکەن،
سەرەنجامیش شوێن و جێگەی دیاریکراوتان ناو ئاگرە، ڕزگار کەریشتان نی یە. ۞فَـَٔامَنَ لَهُۥ لُوطٞۘ وَقَالَ إِنِّي
مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٦﴾ ئینجا - لوط - باوەڕی پێ هێنا، ئیبراهیم دوای ئەوەی کە
نائومێد بوو لە قەومەکەی وتی: بەڕاستی من ئیتر کۆچ دەکەم بۆلای پەروەردگارم (بۆ ئەو شوێنەی کە ئەو بۆم
دیاری دەکات) چونکە بەڕاستی ئەو زاتێکی زۆر بە دەسەڵات و دانایە. وَوَهَبۡنَا لَهُۥٓ إِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ
وَجَعَلۡنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ ٱلنُّبُوَّةَ وَٱلۡكِتَٰبَ وَءَاتَيۡنَٰهُ أَجۡرَهُۥ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ وَإِنَّهُۥ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٢٧﴾ پاشان

ئیسحاقمان پێبەخشی و یەعقوبیشمان بە ئیسحاق بەخشی و پێغەمبەرایەتیمان کردە کاڵای باڵای نەوەکانی، کتێبە
ئاسمانەکانیشمان بۆ ناردن، هەر لە دنیادا پاداشتمان دایەوە، ئەو بەڕاستی لەقیامەتیشدا لە ڕیزی پیاوچاکاندایە.
وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِۦٓ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ ٱلْفَٰحِشَةَ مَا سَبَقَكُم بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٢٨﴾ یادی (لوط
) یش بکە کاتێك بەقەومەکەی وت: ئێوە بەڕاستی تاوانێکی گەورە دەکەن، ئێوە گوناهێکی ناشیرین ئەنجام
دەدەن، هیچ کەس بەر لە ئێوە بەکاری وا هەڵنەساوە!!! أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ ٱلرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ ٱلسَّبِيلَ وَتَأْتُونَ
فِى نَادِيكُمُ ٱلْمُنكَرَ ۖ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُوا۟ ٱئْتِنَا بِعَذَابِ ٱللَّهِ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٩﴾
ئایە ئێوە بەڕاستتانە نێربازی دەکەن و ڕێگا بەخەڵکی دەگرن و لە یانەکەتانداکاری نا بەجێ و ناشیرین و
نادروست ئەنجام دەدەن؟! کەچی وەڵامی قەومی (بەدخوو) تەنها ئەوەبوو کە وتیان: ئادەی کوا سزاو تۆڵەی
خوا، ئەگەر تۆ ڕاست دەکەیت؟! بۆمان بیهێنەوە؟ قَالَ رَبِّ ٱنصُرْنِى عَلَى ٱلْقَوْمِ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾ لوط دوعای
لێکردن وتی: پەروەردگارە، سەرکەوتنم پێ ببەخشە بەسەر ئەم قەومەی کە تۆوی خراپە دەچێنن. وَلَمَّا
جَآءَتْ رُسُلُنَآ إِبْرَٰهِيمَ بِٱلْبُشْرَىٰ قَالُوٓا۟ إِنَّا مُهْلِكُوٓا۟ أَهْلِ هَٰذِهِ ٱلْقَرْيَةِ ۖ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا۟ ظَٰلِمِينَ ﴿٣١﴾ جا
کاتێك کە فریشتەکانمان گەیشتنە لای ئیبراهیم و مژدەی هاتنە دنیای ئیسحاقیان پێبەخشی، وتیان: بەڕاستی ئێمە
لەناو بەری خەڵکی ئەم شارەین، چونکە بێگومان خەڵکەکەی زۆر ستەمکار بوون. قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا ۚ قَالُوا۟
نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَن فِيهَا ۖ لَنُنَجِّيَنَّهُۥ وَأَهْلَهُۥٓ إِلَّا ٱمْرَأَتَهُۥ كَانَتْ مِنَ ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿٣٢﴾ ئیبراهیم وتی: ئاخر (لوط)
لەوێیە، فریشتەکان وتیان: ئێمە چاکتر دەزانین کێی لێیە، دڵنیابە کە ئەوو خاوو خێزانی ڕزگار دەکەین جگە لە
هاوسەرەکەی کە لە تیاچووان دەبێت. وَلَمَّآ أَن جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِىٓءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا ۖ وَقَالُوا۟ لَا
تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ ۖ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا ٱمْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ ٱلْغَٰبِرِينَ ﴿٣٣﴾ جا کاتێك فریشتەکان گەیشتنە
لای (لوط)، بە هاتنیان زۆر دڵتەنگ و غەمبار بوو، (نەیدەزانی کە فریشتەن) سەری دنیای لێ هاتەوە
یەك، وتیان: مەترسەو غەمت نەبێت (ئەوانە ناتوانن دەستدرێژی بکەنە سەر ئێمە، ئێمە فریشتەین) بێگومان
ئێمە ڕزگارکەری تۆو کەس و کارەکەتین جگە لە هاوسەرەکەت، کە لە تیاچووانە. إِنَّا مُنزِلُونَ عَلَىٰٓ أَهْلِ هَٰذِهِ
ٱلْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾ بەڕاستی ئێمە دابەزێنەری سزاو بەڵای ئاسمانین بەسەر

خەڵکی ئەم شارەدا بەهۆی ئەوەی کە دەردەچوون لە فەرمانی خوا. وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَآ ءَايَةًۢ بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾ سوێند بەخوا بەڕاستی سەرئەنجام ئاسەوارێکی ئاشکرامان (لەشاری کاول و وێران) بەجێهەشت
بۆ کەسانێك کە ژیر و هۆشمەند بن (کە تێ بگەن و سەرنج بدەن). وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَٰقَوْمِ
ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱرْجُوا۟ ٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ وَلَا تَعْثَوْا۟ فِى ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٦﴾ هەروەها شوعەیبمان ڕەوانە کرد بۆ ناو
براکانی لەشاری مەدیەن، پێی وتن: ئەی قەوم و هۆزم تەنها خوا بپەرستن، بە هیوای قیامەت و ئاییندەوە بژین
و ترسی تەنگانەی ئەو ڕۆژەتان هەبێت، گوناهو تاوان و خراپە لە سەر زەویدا ئەنجام مەدەن و مەچێنن (
چونکە زەوی بێ خاوەن نییە و ژیانتان تا سەر نیە). فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ ٱلرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا۟ فِى دَارِهِمْ
جَٰثِمِينَ ﴿٣٧﴾ لە ئاکامدا خەڵکەکە بڕوایان پێنەکرد، ئیتر بومەلەرزەیەك دووچاریان بوو، هەر هەمویان
لەماڵەکانیاندا بەچۆکدا هاتن و مردن (بوون بە ژێر خاك و خۆڵەوە). وَعَادًا وَثَمُودَا۟ وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُم مِّن
مَّسَٰكِنِهِمْ ۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَعْمَٰلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَكَانُوا۟ مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾ هەروەها (عاد)
ی قەومی (هود) و (ثمود) ی قەومی (صالح) یشمان لەناو برد کە ئاشکرا بوو بۆتیاچوونیان لە شوێنەواری
کاولیانەوە، شەیتانیش کردەوەی نادروست و ناپەسندیانی بۆ ڕازاندبونەوە، لە ڕێگا و ڕێبازی ڕاست و دروست
وێڵی کردبوون، لەکاتێکدا ئەوان خاوەنی عەقڵ و بیر و هۆشیش بوون. وَقَٰرُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَٰمَٰنَ ۖ وَلَقَدْ
جَآءَهُم مُّوسَىٰ بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَٱسْتَكْبَرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا كَانُوا۟ سَٰبِقِينَ ﴿٣٩﴾ قاروون و فیرعەون و هامانیشمان لە
ناوبرد، سوێند بە خوا بێگومان موسا بەڵگەی زۆری بۆ هێنان، کەچی خۆیان زۆر بەگەورە دانا لە زەویدا،
سەرئەنجام نەیان توانی لە سزاو تۆڵەی خوا خۆیان ڕزگار بکەن. فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنۢبِهِۦ ۖ فَمِنْهُم مَّنْ أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُم مَّنْ أَخَذَتْهُ ٱلصَّيْحَةُ وَمِنْهُم مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ ٱلْأَرْضَ وَمِنْهُم مَّنْ أَغْرَقْنَا ۚ وَمَا كَانَ
ٱللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾ ئێمە هەر یەکێك یان هەر دەستەیەك لە وانەمان بە
سزای تاوانی خۆی گەیاند، جا هەیان بوو بەرد بارانمان کرد، هەیان بوو دەنگ و سەدای بە هێز لەناوی برد،
هەیان بوو بە ناخی زەویدا بردمانە خوارەوە، هەشیان بوو نوقمی دەریامان کرد، جا وە نەبێت خوا ستەمی لێ

کردبن، بەڵك و خۆیان ستەمیان لە خۆیان دە کرد. مَثَلُ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوْلِيَآءَ كَمَثَلِ
ٱلْعَنكَبُوتِ ٱتَّخَذَتْ بَيْتًاۖ وَإِنَّ أَوْهَنَ ٱلْبُيُوتِ لَبَيْتُ ٱلْعَنكَبُوتِۚ لَوْ كَانُواْ يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ نمونەی ئەوانەی جگە
لە خوای گەورە، کەسانێکی تر دەکەنە پشتیوانی خۆیان، وەك نمونەی جاڵجاڵۆکەیەك وایە کە ماڵێکی بۆخۆی
سازکردبێت بەڕاستی لاوازترینی هەموو ماڵەکان، ماڵی جاڵجاڵۆکەیە ئەگەر سەرنجیان بدایە و تێبگەیشتنایە (
چونکە ماڵی جاڵجاڵۆکە نە بناغە و نە دیواری هەیە، نە سەرو دەرگا و پەنجەرە، نە دەتوانێت بەرگەی با و باران
و ڕوداوەکان بگرێت مێیەکەش نێرەکە لە ناو دەبات دوای جووت بوون، پاشان بێچوەکانیش دایکیان لە ناو
دەبەن)!!! إِنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِۦ مِن شَيْءٍۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ بێگومان خوا خۆی
چاکدەزانێت ئەوەی ئەو خەڵکە هاناو هاواری بۆ دەبەن لە جیاتی ئەو، چەندە بێ دەسەڵاتن، چونکە هەر خۆی
خاوەن دەسەڵاتە و زۆریش دانایە (لەو بوارەی کە بۆ تاقیکردنەوەی خەڵکی ڕەخساندویەتی). وَتِلْكَ ٱلْأَمْثَٰلُ
نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِۖ وَمَا يَعْقِلُهَآ إِلَّا ٱلْعَٰلِمُونَ ﴿٤٣﴾ ئا ئەم نمونانە ئێمە دەیهێنینەوە بۆ خەڵکی، تەنها زانا و
شارەزاکان تێی دەگەن و تێ دەفکرن. خَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ
﴿٤٤﴾ ئاشکرایە خوا ئاسمانەکان و زەوی بە ڕێك و پێکترین شێوە دروست کردووە، بەڕاستی ئا لەو کارەدا بەڵگە
و نیشانەی تەواو هەیە بۆ ئیمانداران. ٱتْلُ مَآ أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ ٱلْكِتَٰبِ وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَۖ إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ تَنْهَىٰ عَنِ
ٱلْفَحْشَآءِ وَٱلْمُنكَرِۗ وَلَذِكْرُ ٱللَّهِ أَكْبَرُۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) ئەوەی بۆت
ڕەوانە دەکرێت لە قورئان بیخوێنەرەوە و نوێژیش بەچاکی ئەنجام بدە، چونکە بەڕاستی نوێژ بەرهەڵستی لە
گوناهو تاوان و نادروستی دەکات، بێگومان یادی خوا لە هەموو شت گەورەتر و بەنرخترە (کە دەبێت لە کاتی
نوێژ و کاتی تریشدا بیر و هۆشی ئیماندار، داگرێت) و خوا خۆی زانایە بە هەموو ئەو کار و کردەوانەی کە
ئەنجامی دەدەن. ج٢١ ۞ وَلَا تُجَٰدِلُوٓاْ أَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ إِلَّا بِٱلَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنْهُمْۖ
وَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَٰهُنَا وَإِلَٰهُكُمْ وَٰحِدٞ وَنَحْنُ لَهُۥ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾ گفتوگۆ و
(مجادلة) مەکەن لەگەڵ خاوەنی کتێبە ئاسمانیەکاندا مەگەر بەجوانترین شێوە نەبێت، جگە لەوانەیان کە ستەمیان
کردووە (ئەوە ڕەفتارتان لە بەرامبەریانەوە دەبێت جیاواز بێت) پێشیان بڵێن: ئێمە باوەڕمان هێناوە بەوەی بۆ ئێمە

و ئێوە دابەزێنراوە، خوای ئێمە و خوای ئێوە تەنها یەكێكە، ئێمە فەرمانبەرداری ئەو زاتەین. وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَآ
إِلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ ۚ فَٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَٰهُمُ ٱلْكِتَٰبَ يُؤْمِنُونَ بِهِۦ ۖ وَمِنْ هَٰٓؤُلَآءِ مَن يُؤْمِنُ بِهِۦ ۚ وَمَا يَجْحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ
إِلَّا ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٤٧﴾ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) هەر بە شێوەیەی كتێبەكانی پێشوو ئێمە قورئانمان بۆ دابەزاندوویت،
جا ئەوانەی كتێبمان پێداون و بە ڕاستی خوێندوویانەتەوە، ئەوە باوەڕ دەهێنن بە قورئان و هەندێک لە و
خەڵكەی تریش هەن باوەڕ دەهێنن پێی و موسڵمان دەبن، جا كەس نیە ئینكاری ئایەت و بەڵگە و نیشانەی
ئێمە بكات (دوای لابردنی گومان) جگە لە خوانەناسان. وَمَا كُنتَ تَتْلُوا۟ مِن قَبْلِهِۦ مِن كِتَٰبٍ وَلَا تَخُطُّهُۥ
بِيَمِينِكَ ۖ إِذًا لَّٱرْتَابَ ٱلْمُبْطِلُونَ ﴿٤٨﴾ تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ پێش ناردنی ئەم قورئانە هیچ كتێبێكت
نەدەخوێندەوە، بە دەستی خۆیشت هیچ شتێكت نەنووسیووە، (چونكە نەخوێندەوار بوویت) خۆ ئەگەر
شتێكی وات ئەنجام بدایە، لەو كاتەدا نەفام و دەم بە تاڵەكان دنیایان پڕ دەكرد لە شک و گومان (كە گوایە
قورئان لە دانان و دارشتنی تۆیە). بَلْ هُوَ ءَايَٰتٌۢ بَيِّنَٰتٌ فِى صُدُورِ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ ۚ وَمَا يَجْحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ
إِلَّا ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٩﴾ نەخێر هی تۆ نییە، بەڵكو قورئان چەند ئایەتێكی ڕوون و ئاشكران لە سینەو دڵ و دەروونی
ئەو كەسانەدا عیلم و زانستیان پێبەخشراوە و لەبەریانە، بەڕاستی جگە لە ستەمكاران، كەس بەرهەڵستی و
نكوڵی لە ئایەتەكانی ئێمە نیە. وَقَالُوا۟ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَٰتٌ مِّن رَّبِّهِۦ ۖ قُلْ إِنَّمَا ٱلْءَايَٰتُ عِندَ ٱللَّهِ وَإِنَّمَآ أَنَا۠
نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ كافران وادیارە قورئان بە بەڵگە دانانێن بۆیە دەڵێن: باشە چی دەبوو: ئەگەر نیشانە و بەڵگەی
لەلایەن پەروەردگاریەوە بۆ ڕەوانە بكرایە، تۆش ئەی پێغەمبەری لە وەڵامیاندا بڵێ: موعجیزە و نیشانە و بەڵگە
ماددیەكان بە دەست خوا خۆیەتی و من تەنها ئاگاداركەرەوە و بێداركەرەوەیەكی ئاشكرام بۆتان. أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ
أَنَّآ أَنزَلْنَا عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ ئایا بەس نیە بۆیان
كە بەڕاستی ئێمە قورئانمان دابەزاندووە بۆت و بەسەریاندا دەخوێنرێتەوە، بێگومان ئا لەو قورئانە دا ڕەحمەت و
یاداوەری ئاشكرا هەیە بۆ ئەو كەسانەی كە ئیمان دەهێنن. قُلْ كَفَىٰ بِٱللَّهِ بَيْنِى وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا ۖ يَعْلَمُ مَا فِى
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِٱلْبَٰطِلِ وَكَفَرُوا۟ بِٱللَّهِ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٥٢﴾ لەوەودوا ئەی

پێغەمبەر (ﷺ) پێیان بڵێ: تەنها خوا بەسە شایەت بێت لە نێوانماندا (کە من پەیامەکەیم پێ ڕاگەیاندوون)، جا هەر ئەو زاتە زانا و ئاگایە بەهەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، ئەوانەش باوەڕ بە ناحەق و بە تاڵ هێناوە و باوەڕیان بەخوای (تاک و تەنها) نەهێناوە، ئا ئەوانە هەر خۆیان خەسارەتمەند و زەرەرمەندن. وَيَسۡتَعۡجِلُونَكَ بِٱلۡعَذَابِ وَلَوۡلَآ أَجَلٞ مُّسَمّٗى لَّجَآءَهُمُ ٱلۡعَذَابُۚ وَلَيَأۡتِيَنَّهُم بَغۡتَةٗ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ﴿٥٣﴾ بێ باوەڕان پەلەت لێ دەکەن و داوای هاتنی سزات لێ دەکەن،، خۆ ئەگەر کاتی تایبەتیان دیاری نەکردایە بۆ پێشهاتنی، یەکسەر سزایان بۆ دەهات، بێگومان ئەو سزاو تۆڵەیە، لە ناکاو یەخەیان پێدەگرێت و لەکاتێکدا ئەوان هەست بە نزیک بوونەوەشی ناکەن . يَسۡتَعۡجِلُونَكَ بِٱلۡعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةُۢ بِٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٥٤﴾ بێ باوەڕان پەلەت لێ دەکەن و داوای هاتنی سزات لێدەکەن، بێگومانیش دۆزەخ دەوری کافرانی داوەو هەرگیز لە سزای دەرباز نابن... يَوۡمَ يَغۡشَىٰهُمُ ٱلۡعَذَابُ مِن فَوۡقِهِمۡ وَمِن تَحۡتِ أَرۡجُلِهِمۡ وَيَقُولُ ذُوقُواْ مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٥٥﴾ لەڕۆژێکدا کە سزا دایاندەگرێت لە سەروویانەوە، لە ژێر پێیانەوە خوای گەورە پێیان دەفەرموێت: بچێژن سەرئەنجامی ئەو کارو کردەوانەی کە ئەنجامتان دەدا. يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ أَرۡضِي وَٰسِعَةٞ فَإِيَّٰيَ فَٱعۡبُدُونِ ﴿٥٦﴾ پەروەردگار بەئیمادارانی بەگیرهاتوو لەناو کافراندا ڕادەگەیەنێت: ئەی بەندەکانم زەوی من فراوانە، موڵکی من بەربڵاوە (کۆچ بکەن، خۆتان ڕزگار بکەن)، تەنها هەر من بپەرستن. كُلُّ نَفۡسٖ ذَآئِقَةُ ٱلۡمَوۡتِۖ ثُمَّ إِلَيۡنَا تُرۡجَعُونَ ﴿٥٧﴾ لەوانەئە ترسی مەرگ لە ئارادا هەبێت بۆیە ترسیان دەرەوێنێەوە و دەفەرموێت : هەموو کەس دەبێت مردن بچێژێت (کەی، لە کوێ، بەچی، خوا نەبێت کەس نازانێت) لەوەودوا تەنها بۆ لای دەبرێنەوە. وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ ٱلۡجَنَّةِ غُرَفٗا تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ نِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ﴿٥٨﴾ جا ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، سوێند بە خوا ئەوانە لە بەهەشتدا لە چەندەها کۆشک و تەلارو ژووری بەرزدا دادەبەزێنین، کە چەندەها ڕووبارو تاڤگە بەژێر درەختەکانیدا و بە بەردەم کۆشک و تەلارەکانیدا دەڕوات، (ئەو بەختەوەرانە ژیانی نەبڕاوە لەو (شوێنە خۆشانەدا)دەبەنە سەر، ئای چەند جوانە پاداشتی ئیشکەران بۆ خوا... ٱلَّذِينَ

صَبَرُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾ ئەوانەن خۆگربوون لەبەردەم ئەشکەنجە و ئازاری بێ باوەڕاندا و هەر پشت
بە پەروەردگاریان دەبەستن... وَكَأَيِّن مِّن دَآبَّةٖ لَّا تَحۡمِلُ رِزۡقَهَا ٱللَّهُ يَرۡزُقُهَا وَإِيَّاكُمۡۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ
﴿٦٠﴾ هەروەها خوای گەورە دەیەوێت لە گیروگرفتی ڕزق و ڕۆزیش دڵنیایان بکات؛ بۆیە دەفەرموێت): زۆر
زیندەوەر هەیە ڕزق و ڕۆزی خۆیان نەداوە بەکۆڵی خۆیاندا (کەچی خوا پەکیان ناخات و لە برساندا نامرن)،
چونکە خوا ڕزقی ئەوانیش و ئێوەش دەدات، بێگومان ئەوزاتە بیسەر (بە قسە و گوفتارتان) و زانایە
(بەخەیاڵی دڵ و دەروونتان.) وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ لَيَقُولُنَّ
ٱللَّهُۖ فَأَنَّىٰ يُؤۡفَكُونَ ﴿٦١﴾ سوێند بە خوا ئەگەر پرسیار لە بێ باوەڕان بکەیت: کێ ئاسمانەکان و زەوی دروست
کردووە، ڕۆژو مانگی ڕام کردووە، بەدڵنیایی و بێ دوودڵی دەڵێن: (الله) دروستی کردوون، جا چۆن لادەدرێن
لە یەکتاپەرستی و فریو دەخۆن؟! يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ
عَلِيمٞ ﴿٦٢﴾ هەر خوایە ڕزق و ڕۆزی دەبەخشێت بە هەر کام بیەوێت لە بەندەکانی، یان دەیگرێتەوە و کەمی
دەکاتەوە (بۆ تاقی کردنەوە)، بەڕاستی خوا خۆی بەهەموو شتێک زاناو ئاگایە (دەزانێت چ حاڵەتێک چاک و
لەبارە بۆ هەر بەندەیەک.) وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّن نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَحۡيَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ مِنۢ بَعۡدِ مَوۡتِهَا
لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۚ قُلِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡقِلُونَ ﴿٦٣﴾ خۆ ئەگەر لێیان بپرسیت: کێ ئاو لە ئاسمانەوە
دەبارێنێت، جا زەوی پێ دەبوژێنێتەوە، دوای ئەوەی خامۆش و مردوو بوو، ئەوە بەدڵنیاییەوە دەڵێن.. (الله)
(تۆ ئەی پێغەمبەر (ﷺ)، ئەی ئیماندار) بڵێ: سوپاس بۆ خوا، کە ئاوا، دان بە دەسەڵاتیدا دەنێن، نەخێر
بەڕاستیا نیە، بەڵکو هێشتا زۆربەیان بێ بیرو هۆشن و ژیریان ناخەنەکار. وَمَا هَٰذِهِ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا لَهۡوٞ
وَلَعِبٞۚ وَإِنَّ ٱلدَّارَ ٱلۡأٓخِرَةَ لَهِيَ ٱلۡحَيَوَانُۚ لَوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ ﴿٦٤﴾ ژیانی ئەم دنیایە جگە لە گەمە و گاڵتە و یاری
شتێکی تر نیە... (واتە بێ نرخە و ئەوە ناژی خەڵکی ئاوا پەلاماری دەدەن و ستەم لە پێناویدا دەکەن) بەڕاستی
ماڵی قیامەتیش و ژیانی ناو بەهەشت، هەر ئەوە ژیانە (شایستەی ئەوەیە کە ئادەمیزاد هەوڵ و کۆششی بۆ
بدات)، ئەگەر بیانزانیایە و تێبگەیشتنایە. فَإِذَا رَكِبُواْ فِي ٱلۡفُلۡكِ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمۡ

إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ هەر کاتێک خەڵکی (باوەڕ لاواز) سواری کەشتی دەبن، مەترسی نوقم بوون و
تیاچوون ڕوویان تێدەکات، زۆر بەکوڵ، هاناو هاوار بۆ خوا دەبەن و بە دڵسۆزی و ملکەچیەوە باوەڕ دەهێنن،
بەڵام کاتێک خوا ڕزگاریان دەکات و دەگەنەوە وشکانی دەستبەجێ لە ڕێبازی یەکتاپەرستی دەترازێن و هاوەڵ
و هاوبەش بۆ خوا بڕیار دەدەن. لِيَكْفُرُوا۟ بِمَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا۟ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ جا با ئەوانە هەر
ناشوکرو بەدنمەک بن لە بەرامبەر ئەو هەموو بەخششانەی ئێمەوە، با نازو نیعمەتەکانی خوا بەکار بهێنن بەو
شێوازەی کە پێی ڕازی نیە، سەرەنجام لە داهاتوودا خۆیان دەبیننەوە و بەئاگا دێنەوە!.. أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا جَعَلْنَا
حَرَمًا ءَامِنًا وَيُتَخَطَّفُ ٱلنَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ ۚ أَفَبِٱلْبَٰطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ ٱللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾ باشە،
خوانەناسانی مەککە هەست ناکەن، نابینن کە چۆن شوێنێکی ئەمین و پڕ لە ئاسایشمان بۆ فەراهەم هێناون
لەکاتێکدا، لە دەوروبەریانەوە خەڵکی دەفڕێنرێت، ئایا هەر باوەڕ بە بەتاڵ و ناحەق دەهێنن و هەست بە نازو
نیعمەتەکانی خوا ناکەن و سپڵەیی دەکەن؟! وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِٱلْحَقِّ لَمَّا
جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٦٨﴾ جا ئیتر کێ لەوە ستەمکارترە کە درۆ هەڵدەبەسێت و هاوەڵی
بۆ بڕیار دەدات، یان ئەو حەق و ڕاستیەی کە بۆی هاتووە بە درۆی دەزانێت، مەگەر هەر دۆزەخ شایستە
بێت، ئایا لە دۆزەخدا جێگە و ڕێگەیەکی هەمیشەیی بۆ بێ باوەڕان دابین نەکراوە؟ (بێگومان ئامادە کراوە) .
وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُوا۟ فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾ ئەوانەش لە پێناوی ئێمەداو بۆ
بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئێمە؛ هەوڵ و کۆششیان کردووە و خۆیان ماندوو کردووە، سوێند بەخوا بەڕاستی
ئەوانە ڕێنموویی دەکەین بۆ هەموو ڕێگەیەکی چاک و دروستی خۆمان (کە بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئێمەی
لەدوایە)، بێگومان خوای پەروەردگار هەمیشە لەگەڵ چاکەکارانە.